

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

υποστρατήγου ε.α. Νικολάου Ζαρκάδα

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΠΥΡΠΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ

“ΜΑΡΤΥΡΙΚΟΥ” ΧΩΡΙΟΥ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗ ΑΡΤΑΣ

Εισαγωγή

Οκτώβριος 2023: Συμπληρώνονται ογδόντα χρόνια από την αποφράδα εκείνη ημέρα, την 26 η Οκτωβρίου 1943, κατά την οποία το πανέμορφο χωριό μας, το καμάρι των Τζουμέρκων Καταρράκτης παραδόθηκε στις φλόγες από τις ναζιστικές κατοχικές γερμανικές δυνάμεις και μετατράπηκε σε σωρούς ερειπίων και αποκαΐδια.

Περιγραφή

Ήταν εκείνο το “πικρό” και συνάμα “σκοτεινό” Φθινόπωρο, όταν η βαρβαρότητα του Γερμανού δυνάστη και κατακτητή ενέσκηψε ανελέητα και στην περιοχή των Τζουμέρκων.

Πρωί στις 26 Οκτωβρίου, εορτής του Αγίου Δημητρίου, ο Καταρράκτης πυρπολήθηκε, σχεδόν ολοκληρωτικά το κέντρο του χωριού, ο μεγαλύτερος αριθμός των σπιτιών των συνοικισμών Σγάρας, Μηλέας και Κρυσπηγής, τα δημόσια κτίρια, τα σχολεία και οι εκκλησίες. Από τις καταστροφικές φλόγες γλίτωσε μόνον η εκκλησία {το καθολικό} της Ιεράς Μονής της Αγίας Αικατερίνης, της οποίας την πόρτα δεν μπόρεσαν να παραβιάσουν. Αποδόθηκε δε από τους κατοίκους του χωριού σε θαύμα της Αγίας Αικατερίνης.

Ωσάν να μην έφθανε αυτό οι εγκληματίες ναζί και κατακτητές φθάνοντας στα όρια της θηριωδίας εκτέλεσαν και δέκα οκτώ άτομα, τα οποία δεν μπόρεσαν να απομακρυνθούν και κήκαν ζωντανά ή εκτελέστηκαν με συνέπεια ο Καταρράκτης να μεταβληθεί σε ένα χωριό “πονεμένο” και “χαροκαμμένο”.

Το επιβλητικό μνημείο, που στήθηκε με την πρωτοβουλία, την ευγενή φροντίδα και μέριμνα της “Πανελληνίας Ένωσης Θυμάτων και φίλων

Θυμάτων Μαρτυρικού Χωριού Καταρράκτη Άρτας” στην κεντρική πλατεία του χωριού θυμίζει πλέον διαχρονικά και προς κάθε κατεύθυνση ότι ημείς οι κάτοικοι του Καταρράκτη “δεν ξεχνάμε”.

Πάντως η Πολιτεία, έστω και με καθυστέρηση απέδωσε στον Καταρράκτη αυτό, που κατ’ ελάχιστο του αναλογεί, ιστορικά ανακηρύχθηκε με Προεδρικό Διάταγμα {ΠΔ 49/2017 – ΦΕΚ 79 Α’} **“Μαρτυρικό Χωριό”**.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο της ιστορικής μνήμης και μακριά από κάθε λογική αντεκδίκησης, η οποία είναι εντελώς ξένη ως προς τους έλληνες και ιδιαίτερα τους καταρρακτινούς, εντάσσονται και οι αξιώσεις μας και ενέργειες ως προς τις αποζημιώσεις μας τόσον για τα θύματα και τις υλικές καταστροφές της ναζιστικής θηριωδίας, όσον και το κατοχικό δάνειο.

Η ιστορική δικαιοσύνη απαιτεί από την Γερμανία να ολοκληρώσει την “προφορική συγγνώμη της” και να αποδώσει στην Ελλάδα αυτό, το οποίο δικαιωματικά της ανήκει.

Ο ελληνικός λαός δεν αισθάνεται καμία έχθρα κατά του γερμανικού λαού, η ηγεσία του οποίου επί ογδόντα χρόνια δεν έχει εκτιμήσει την μεγαλοψυχία και την μακροθυμία των ελλήνων. Το αίτημα της Ελλάδας αποτελεί την διπλή όψη ενός νομίσματος. Εις την μια πλευρά του απεικονίζεται η δίκαιη, η έντιμη και η ηθική θέση της Ελλάδας και εις την άλλη η προκλητική και κατηγορηματική άρνηση της Γερμανίας.

Η Γερμανία επίσης οφείλει να γνωρίζει ότι τα εγκλήματα πολέμου και οι πολεμικές αποζημιώσεις και το κατοχικό δάνειο είναι ενεργά και ποτέ δεν παραγράφονται.

Σήμερα, ημείς ως ενισχύσουμε την Πανελλήνια Ένωση Θυμάτων του χωριού μας να κρατήσει μόνιμα αναμμένο το καντήλι της μνήμης του ολοκαυτώματος της ναζιστικής γερμανικής θηριωδίας και να συνεχίσει να διασφαλίζει εν μέσω δυσκολιών και αντιξοοτήτων την κοινωνική, την πολιτιστική, την θρησκευτική και την ανθρωπιστική προσπάθεια ενέργειας και δραστηριότητας διατήρησης της ιστορικής μνήμης και αλήθειας. Ας μην ξεχνάμε δε ότι “λαός χωρίς μνήμη πορεύεται προς τον θάνατο”.

Πρόταση

Παράλληλα προς την διατήρηση της μνήμης κρίνεται σκόπιμο, όπως επιδιωχθεί και συγκροτηθεί ένας δευτεροβάθμιος συνδικαλιστικός φορέας εκ των μαρτυρικών χωριών, ως “Πανελλήνια Ομοσπονδία Μαρτυρικών Χωριών Ελλάδας {ΠΟΜΑΧΕ}” προκειμένου ενιαία και συντονισμένα συνεχίσουν τις απαραίτητες οικονομικές διεκδικήσεις, ήτοι πολεμικές αποζημιώσεις και κατοχικό δάνειο, από την σημερινή Γερμανία.

Επίμετρο

Η παγκόσμια ιστορία διδάσκει, ότι η ανθρωπότητα στηρίζεται στις αρχές, στις αξίες και την αιώνια δύναμη του ελληνικού πνεύματος.

Οφείλουμε να υπενθυμίζουμε στην Γερμανία ότι τα αιτήματα της Ελλάδας, των πολεμικών αποζημιώσεων και του κατοχικού δανείου, είναι από κάθε πλευρά ισχυρά, διαχρονικά και αδιαμφισβήτητα, στηρίζονται δε επάνω στο αναλλοίωτο περί “δικαίου αίσθημα” ενός ολόκληρου λαού, του ελληνικού.

Κλείνοντας αυτή την περιληπτική και θλιβερή ανάμνηση της πυρπόλησης του χωριού μας, ας θυμηθούμε τους στίχους του ποιητή: Πώς μπορεί ανθρώπινος νους να χωρέσει

και αυτά ποτέ να συγχωρέσει

των ναζί τα αποτρόπαια εγκλήματα

με τόσα πολλά αθώα θύματα

{Παράφραση ποιήματος Π. Καραφωτιά}

Και ας επαναλάβουμε “Αιωνία αυτών η μνήμη”.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2023.